

TURULL RUBINAT, Max. *La descoberta del dret romà a l'Occident medieval*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2014. Lliçons, 5, 116 pàgs. [13,2 x 20,1].

Max TURULL RUBINAT ha publicat un breu però interessant treball de síntesi centrat en el descobriment, formació i difusió del *ius commune*, i en les conseqüències jurídiques i culturals que aquest procés va tenir per a la societat medieval de l'Europa Occidental entre els segles XII i XIII. El text, editat tant en català com en anglès, és una adaptació de la conferència llegida per l'autor en octubre del 2010 per donar inici al curs acadèmic del Màster Universitari en Cultures Medievales, impartit per la Universitat de Barcelona.

El llibre analitza de forma resumida i amena el descobriment a Bolònia del dret romà justinià, la creació del dret canònic, l'activitat dels glossadors i comentaristes, la recepció del *ius commune* en els diferents regnes i les reaccions adverses o favorables que el creixent protagonisme de les noves lleis va provocar en la societat feudal. Especialment significatiu és aquest últim punt (pp. 46-52). Segons l'autor, nobles i camperols se'n van oposar al dret romà per diferents raons, mentre que els juristes i la burgesia el van donar suport. No obstant això, la millor adaptació de les lleis romanes al desenvolupament socioeconòmic baixomedieval i la seva superioritat tècnica respecte al dret propi van garantir el triomf i vigència del *ius commune* fins al segle XIX.

La única crítica que puc fer a aquest treball és que en si mateix conté un reconeixement implícit de la excel·lent feina de síntesi feta per l'autor. Certament, hi ha alguns apartats en els quals el lector no familiaritzat amb la història del dret podria necessitar una argumentació més extensa i desenvolupada de les idees. No obstant això, aquesta circumstància es produeix perquè, abans que res, el llibre de Max Turull Rubinat invita a voler saber més sobre les qüestions de les quals tracta. Si un dels seus objectius principals és el de reivindicar una major interdisciplinarietat dins dels diferents camps del medievalisme, el treball aconsegueix cridar l'atenció sobre els beneficis científics que aquest increment de relació interdepartamental podria tenir en els propers anys.

JOSEP SUÑÉ ARCE
ARDIT (Universitat de Barcelona)